

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 20. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Tirsdag den 20. januar 2009
Tidspunkt: Kl. 15.45
Sted: 2-133

Til stede: Svend Auken (S) formand, Michael Aastrup Jensen (V),
(V), Henrik Høegh (V) næstformand, Morten Mes-
serschmidt (DF), Helle Sjelle (KF), Kim Mortensen (S),
Villy Søvnald (SF), Pernille Frahm (SF), Hanne Agersnap
(SF), Jørgen Poulsen (RV), Frank Aaen (EL)

Desuden deltog: Udenrigsminister Per Stig Møller

Punkt 1. Samråd med udenrigsministeren om samrådsspørgsmål M og N vedr. konflikten i Gaza

EUU alm. del (08) – samrådsspørgsmål M

EUU alm. del (08) – samrådsspørgsmål N

Samrådsspørgsmål M havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for, om der findes en oversigt over de ødelæggelser af infrastruktur (veje, skoler, klinikker m.m.) bygget helt eller delvist for EU-midler, som har fundet sted under den nuværende konflikt i Gaza.

Ministeren bedes desuden redegøre for, om den nuværende konflikt giver anledning til at overveje Israels status i forhold til EU.”

Samrådsspørgsmål N havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for EU’s rolle i forhold til løsning af konflikten i Gazastriben, og ministeren bedes redegøre for, hvorvidt regeringen overvejer at arbejde for sanktioner, hvis Israel fortsat afviser en våbenhvile, herunder at stoppe for alle udvidelser af aftalerne mellem Israel og EU og ophæve den gældende handelsaftale.”

Frank Aaen motiverede samrådsspørgsmål N. Han mente ikke, spørgsmålet om våbenhvile var blevet forældet, idet han kun ville betegne den midlertidige våbenhvile, der var erklæret, som en pause i krigen. Selv om Israel har trukket nogle af sine styrker ud af Gaza, er der stadig en blokade af Gaza, og der er bosættelser på vestbredden og vejspærringer og muren. Der er ikke nogen forhandlinger i gang, som peger på, at der bliver en varig fred, hvilket forudsætter, at der kommer en selvstændig palæstinensisk stat. Skal der etableres en varig fred, skal der andre ting til. Det er grunden til, at EU skal lægge pres på Israel for at give palæstinenserne en mulighed for at få deres egen stat.

Formanden motiverede samrådsspørgsmål M. Han gik ud fra, at EU ville yde et bidrag til genopbygningen efter de store ødelæggelser, der havde fundet sted.

Han mente, man måtte tage den særligt begunstige status, Israel har på det handelsmæssige område, op til overvejelse. I den forbindelse pegede han på, at Europa-Parlamentet enstemmigt havde vedtaget en resolution om, at den foreliggende plan ikke bør gennemføres i den nuværende situation. Spørgsmålet er, om det ikke er klogt at Danmark bakker op bag det synspunkt, sådan som også Kommissionen har gjort.

Udenrigsministeren: Nu bredte Frank Aen samrådsspørgsmål N ud til også at vedrøre Vestbredden. Det har jeg ikke noget imod. Der er to tale om ret overlappende spørgsmål. Frank Aen var inde på, at der skulle andre boller på suppen end bare en våbenhvile. Det er jeg enig i. Det har jeg været enig i hele tiden. Man får ikke nogen fred bare gennem en våbenhvile. Våbenhvilen giver mulighed for at genoptage fredsforhandlingerne. Det håber jeg også kommer til at ske. Der skal andre boller på suppen, som jeg også har sagt i Folketingssalen. Jeg har brugt udtrykkene krigssporet og fredssporet. Krigssporet er Hamas, og fredssporet er Fatah og PLO efter min opfattelse i dag. Men de har ikke fået det ud af fredssporet, de skulle have fået det ud af fredssporet på Vestbredden. Der skulle jo ikke være alle de vejspærringer. Der skulle ikke være de udvidede bosættelser. Det er vi slet ikke uenige om. Forudsætningen for en fred er, at man fremmer en hurtig forbedring af forholdene for borgerne på Vestbredden, således at de også i Gaza kan se, at fredssporet faktisk er det, der giver point, hvorimod krigssporet er meget hasarderet og ødelæggende. Det var lige overordnet til indledning.

Herefter vender jeg mig til svaret på det samrådsspørgsmål, der er stillet af Svend Auken.

Første del af samrådsspørgsmål M lyder: "Ministeren bedes redegøre for, om der findes en oversigt over de ødelæggelser af infrastruktur (veje, skoler, klinikker m.m.) bygget helt eller delvist for EU-midler, som har fundet sted under den nuværende konflikt i Gaza." Jeg kan oplyse, at der ikke findes en sådan oversigt. Kommissionen har oplyst til os, at det i den nuværende situation ikke er muligt at foretage en opgørelse over de skader, som er indtruffet på infrastruktur bygget helt eller delvist for EU-midler i Gaza under den nuværende konflikt. Hvornår det vil være muligt at udarbejde en opgørelse, kan Kommissionen heller ikke i øjeblikket give et bud på. Når det er sagt, er det klart, at der formentlig vil være tale om betydelige ødelæggelser, som formanden jo også var inde på.

Hvad angår forholdet mellem EU og Israel finder jeg, at det vil være grundlæggende forkert at straffe den part, der bliver overfaldet, selv om den overfaldne part slår kraftigt igen. Der er jo ingen tvivl om, at Hamas startede dette med sine raketbombardementer medio december. Den provokation svarede Israel så igen på. Hamas var – som jeg også sagde i Folketingssalen – rigeligt advaret om, hvad der kunne ske, og Mubarak har også gentaget på mødet i går i sin tale i Kuwait, at Egypten havde advaret Hamas mod det, fordi man så ville løbe ind i det, man løb ind i, hvis man agerede som Hamas gjorde. Det er der rimelig bred enighed om.

Men nu drejer det sig om at benytte de muligheder, der eksisterer for at føre kritisk dialog med Israel, når der måtte være anledning til det. I den forbindelse kan netop fremdrages associeringsaftalen mellem EU og Israel. Det er den mest direkte, effektive måde at opnå indflydelse på. Den kritiske dialog finder sted både bilateralt og i samarbejde med vore partnere i EU og FN. Det er en del af svaret på den anden del af spørgsmålet fra Svend Auken. Jeg har registreret Europa-Parlamentets udtalelse.

Efter min opfattelse fremmer vi bedst EU's interesser ved at påvirke på mange fronter og spille på alle tangenter. Det vil gøre EU til en stærkere aktør. EU har generelt en god dialog med Israel. Da trojkaen var i Israel straks efter krigsudbruddet – altså lige efter nytår, hvor jeg var i kontakt med trojkaen – havde de en virkelig god dialog med Israel.

Lad mig også nævne, at når det gælder menneskerettigheder, blev det jo netop i december sidste år i forbindelse med den planlagte styrkelse af politisk kontakt og politisk dialog besluttet at oprette en specifik underkomité til behandling af menneskerettighedsspørgsmål. Det arbejdede vi fra dansk side aktivt for. Jeg mener, vi skal have aktiveret den komité, så snart forhandlingerne bliver afsluttede. Derfor er jeg ikke helt enig i, at det drejer sig om ikke at lave en sådan aftale, fordi man er blevet vred på Israel. Med den aftale styrker vi faktisk vores muligheder for også at drøfte det, som kan opleves som menneskerettighedskrænkelser, og at man kommer for langt på den anden side af Genèvekonventionerne. Jeg ved ikke, om det er tilfældet. Det må kloge folk finde ud af. Det er der ingen, der kan finde ud af endnu. Jeg synes, det ville være forkert at fjerne nogle redskaber fra vores lager af redskaber, når der drejer sig om at have dialog med Israel og påvirke Israel. Det er helt i orden, at forhandlingerne er sat i bero, og de kommer nok først i gang igen hen mod sommer, vil jeg sige til Svend Auken. Så der sker ikke nogen bevægelse i forhandlingerne. Det behøver Europa-Parlamentet ikke være nervøs for. Men min opfattelse er, at det for så vidt ikke er til nogens fordel at skrotte forhandlingerne.

Jeg mener ikke, at de ulykkelige begivenheder, der har fundet sted nu, giver anledning til at revidere den holdning. Måske tværtimod.

Specifikt med hensyn til en styrkelse af samarbejdet mellem EU og Israel er der som bekendt en pause i forhandlingerne, som det allerede er nævnt. Det er naturligt i den aktuelle situation. Der kan man ikke rigtigt forhandle. Men jeg ønsker altså den udvidede aftale, som jeg ønsker udvidede aftaler med alle vores partnerlande omkring Middelhavet.

Middelhavsområdet som helhed har en stigende strategisk interesse for EU. Derfor arbejder EU for at forbedre og styrke samarbejdet med alle sine sydlige naboer inden for rammerne af den europæiske naboskabspolitik. Under naboskabspolitikken har EU indgået associeringsaftaler med bl.a. en række lande i Mellemøsten og Nordafrika. Det er Algeriet, Marokko, Tunesien, Egypten, Libanon, Israel, Jordan og de palæstinensiske myndigheder.

Status for implementeringen af associeringsaftalerne varierer væsentligt fra land til land, naturligvis. I den ene ende af skalaen er EU's forbindelser med Marokko

og Israel de mest udbyggede. I den modsatte ende er Algeriet, hvor arbejdet grundet de indre politiske forhold har ligget stille i længere tid og først for nylig er blevet genoptaget.

Fra dansk side lægger vi stor vægt på, at dette samarbejde med Middelhavspartnerne nyder fremme over en bred kam. Derfor er vi også aktivt med i Middelhavsunionen, som skulle fremme muligheden for dialog og gensidig kritik mellem landene på hver sin side af Middelhavet og på tværs af Middelhavet.

Derfor er jeg også meget tilfreds med, at EU-udenrigsministrene den 8. december i en konklusionstekst netop hæfter sig ved de nye muligheder i Middelhavsaftalerne.

Jeg hæfter mig også ved, at der lægges op til et betydeligt styrket samarbejde med de palæstinensiske myndigheder, både mellem EU og palæstinenserne og – nok så vigtigt – mellem Israel og PA gennem den etablerede trevejsdialog med EU som deltager. I skal ikke glemme, at i det Middelhavssamarbejde har vi pludselig fået et forum, hvor Israel og PA kan mødes på normal vis.

Herefter skal jeg svare på samrådsspørgsmål N, som lyder:

”Ministeren bedes redegøre for EU’s rolle i forhold til løsning af konflikten i Gazastriben, og ministeren bedes redegøre for, hvorvidt regeringen overvejer at arbejde for sanktioner, hvis Israel fortsat afviser en våbenhvile, herunder at stoppe for alle udvidelser af aftalerne mellem Israel og EU og ophæve den gældende handelsaftale.”

Det svarede jeg for så vidt på i onsdags i spørgetiden, men jeg kan godt gøre det her igen.

Jeg vil gerne give udvalget en redegørelse for de bestræbelser, der har været på at løse konflikten i forbindelse med EU’s rolle, som I har anmodet om, men da det er en kompleks krise, kan det ikke undgås, at jeg går lidt mere i detaljer med andre aspekter end dem, der direkte berører EU. Jeg vil forsøge at gå forholdsvis kronologisk frem.

Konflikten begyndte som bekendt den 19. december med Hamas’ opsigelse af våbenhvilen – som jeg sagde før – og affyringen af store mængder raketter mod Israel i de følgende dage, og så kom Israels modsvar den 27. december. Først fra luften og senere over land. EU har fra konflikten start engageret sig aktivt i at få standset konflikten. Med hensyn til EU’s rolle generelt kan jeg minde om, at der allerede tre dage efter indledningen af de israelske luftangreb blev afholdt et ekstraordinært EU-udenrigsministtermøde i Paris den 30. december. Vi opfordrede her til en hurtig og holdbar våbenhvile for at få Gaza genåbnet og den afgørende humanitære indsats over for Gazas befolkning gennemført. EU besluttede også på mødet øjeblikkeligt at optrappe den humanitære bistand. EU indgår nu som en vigtig aktør i koordinationen af det internationale samfunds humanitære bistand i Gaza. EU-trojkaen og andre EU-lande har under besøg i regionen presset på for at opnå de mål, vi besluttede på mødet den 30. december, og som jeg har orienteret Folketinget om. Vi har talt med trojkaen direkte, og vi har talt med en række lande i regionen og har på den måde bidraget til at lægge det samme pres.

Jeg kan sige, at Danmark og Holland henvendte sig i fællesskab den 7. januar til EU-formandskabet for at få iværksat planlægning af en EU-indsats på grænsen mellem Gaza og Egypten enten som en selvstændig indsats eller som en udvidelse af den overvågningsmission, kaldet EUBAM, vi allerede har i Rafah på grænsen. Denne mission har altså været stillet i bero siden Hamas' magtovertagelse i Gaza i juni 2007. Jeg har også drøftet vores forslag telefonisk med den egyptiske udenrigsminister. Om der så kan komme noget på den palæstinensiske side af grænsen er uvist. Hamas har hidtil gjort klart, at man gerne ser EU tilbage i Rafah, men at man selv ønsker at sikre grænserne. Her er problemet, at det skal være PA, der sikrer dem, og PA kan ikke sikre grænserne, hvis Hamas ikke vil acceptere det. EU på sin side vil ikke samarbejde med Hamas – det er derfor vi ikke har været der i 1½ år – og vi er ikke parat til at give dem den sejr og legitimitet nu. Man kan også bemærke, at på topmødet i Kuwait var det Abbas, der blev betragtet som leder af hele Palæstina og ikke kun det halve Palæstina. Samtidig fastholder præsident Abbas, at man under ingen omstændigheder vil deltage i et samarbejde med Hamas, medmindre man forinden har fået den fulde autoritet over Gaza tilbage. Det er så spørgsmålet, om Hamas vil give dem den. Så situationen ser altså ud til at være gået i hårdknude.

Parallelt med overvejelserne om, hvordan det internationale samfund kan bidrage til at sikre Gazas grænser og genåbne grænseovergangene, drøftes også, hvordan man kan stoppe våbenstrømmene til Gaza. Dette er som bekendt en af de israelske betingelser for at indstille kamphandlingerne.

USA og Israel indgik fredag den 15. januar en aftale om amerikansk bistand til at stoppe våbenstrømmene til Gaza. Tyskland, Frankrig og UK har i fællesskab over for Israel og Egypten erklæret deres beredvillighed til at bidrage til at stoppe våbenstrømmene gennem indsamling af efterretningsoplysninger og ved en maritim indsats – om end det fortsat er meget uklart, hvordan dette skal ske. Fra dansk side overvejer vi ligeledes, om og hvordan vi ville kunne bidrage til den internationale indsats mod våbensmugling til Gaza.

Den 17. og 18. januar erklærede Israel og Hamas så hver for sig ensidigt en våbenhvile. Siden da er kamphandlingerne i det store hele blevet indstillet. Som en første reaktion på våbenhvilen besluttede regeringen den 18. januar at give yderligere 10 mio. kr. til danske nødhjælpsorganisationers humanitære indsats i Gaza oven i de allerede bevilgede 20 mio. kr. til UNRWA. Med muligheden for nu at kunne få adgang til Gaza og få nødhjælp fordelt i området i langt større omfang ønsker vi at give de bedst mulige betingelser herfor straks.

I lyset af våbenhvilerne skrev jeg den 18. januar sammen med min hollandske kollega til vores egyptiske, israelske og palæstinensiske kolleger med tilbud om støtte til en holdbar våbenhvile. Dette skete i naturlig forlængelse af vores henvendelse til formandskabet af 7. januar. Vi har fra dansk og hollandsk side dermed sat handling bag ord for at bakke op om våbenhvilen. Vi har tilbudt, at vi hurtigt kan sende et par højt kvalificerede medarbejdere af sted for at vurdere behovet for en international indsats på hele grænsen. Vi ved endnu ikke, om parterne

tager imod det. Tanken er selvfølgelig, at hvis missionen tager af sted i de kommende dage, så skal dens resultater fødes ind i EU's planlægningsproces.

Samtidig arbejder vi fortsat i EU for at få udvidet mandatet for EUBAM til også at omfatte resten af grænsen. Og Danmark og Holland er selvfølgelig klar til at sende politifolk til EUBAM, så snart grænsen kan genåbnes, og EU kan komme ind.

Samtidig med de ensidige våbenhvileerklæringer fortsætter de egyptisk ledede forhandlinger i Cairo, hvor Egypten er mellemlid og forhandler mellem Israel og Hamas om en holdbar våbenhvile.

For at få støtte til forhandlingerne samlede Egypten og Frankrig søndag en række europæiske stormagter i Sharm el Sheikh. Det var Tyskland, Storbritannien, Spanien, Italien samt EU-formandskabet og udenrigskommissær Ferrero-Waldner. De mødtes her med Egyptens præsident Mubarak og den palæstinensiske præsident Abbas, mens de mødtes med Israels premierminister Olmert ved en middag i Jerusalem, alt sammen for at udtrykke deres støtte til våbenhvilebestræbelserne og for at drøfte måder at gennemføre våbenhvilen på og stoppe våben-smuglingen til Gaza.

Vi vil i den kommende tid – i samarbejde med EU og FN – overveje, på hvilke måder vi herudover konkret kan støtte en våbenhvile, stoppe våben-smuglingen ind i Gaza og bidrage til, at grænserne til Gaza åbnes.

Det tjekkiske formandskab har indkaldt EU-kredsen af udenrigsministre til middag i morgen onsdag med den israelske udenrigsminister og på søndag med udenrigsministrene fra Egypten, Jordan, Tyrkiet og PA.

Selv om jeg altså ikke er her i udvalget til mødet på fredag, fordi jeg er i Sydafrika, vil det være emnerne, kan jeg sige til formanden. Vi kan få dem drøftet her, selv om det er sundhedsministeren, som kommer på fredag.

Egyptens rolle i de diplomatiske anstrengelser for at løse den gordiske knude under våbenhviledrøftelserne kan ikke overvurderes. De har gjort en fremragende indsats lige fra start. Det er derfor vigtigt, at vi både fastholder og demonstrerer vor fortsatte fulde støtte til disse bestræbelser. Det fik jeg bekræftet, da jeg som nævnt i sidste uge drøftede situationen telefonisk med min egyptiske kollega. Egypten har også tilbudt at være vært for en kommende donorkonference, måske i første halvdel af februar. Her må man forvente et stort og substantielt bidrag fra EU-Kommissionen og EU's medlemslande til genopbygningen af Gaza. Saudi-arabiens konge har i går bevilget 1 mia. dollars til det.

Jeg regner med, at både formandskabet og Solana vil inkludere et besøg i Egypten, hvis de som forventet rejser til regionen i denne uge.

Den sidste del af spørgsmålet drejer sig om, hvad vi vil gøre for at få en våbenhvile. Den del betragter jeg som bortfaldet.

Morten Messerschmidt bad om udenrigsministerens kommentar til det, udviklingsministeren havde sagt om, at man skulle undersøge, om man kunne rejse et erstatningskrav over for Israel for de gengældelsesangreb, der havde fundet sted

og de dermed forbundne ødelæggelser. Selv mente han, det var en helt tosset tanke.

Sanktioner over for Israel lå Morten Messerschmidt meget fjernt, men han kunne godt tænke sig sanktioner over for det palæstinensiske selvstyreområde, idet han mente, at de midler, vi giver det palæstinensiske selvstyre, finder vej til Hamas. Han var nemlig enig med udenrigsministeren i, at vi ikke på nogen måde må støtte en terrororganisation som Hamas. Derfor er spørgsmålet, om vi ikke fuldstændig skal holde op med at støtte selvstyreområdet hvis befolkning støtter Hamas.

Villy Søvndal henviste til, at alt tyder på, at hvis der var valg nu, ville Hamas vinde ikke blot i Gaza, men også på Vestbredden, på grund af den sidste månedstids begivenheder. Hvad gør vi ved dette mareridt?

Han citerede udtalelser fra FN's generalsekretær om, at dem, der havde bombet FN's bygninger og skoler under Israels 22 dage lange offensiv, skulle stilles til ansvar for deres gerninger. Generalsekretæren havde betegnet det som et skandaløst og totalt uacceptabelt angreb på FN og krævet en tilbundsgående undersøgelse. Villy Søvndal spurgte, om udenrigsministeren var enig heri.

Frank Aaen håbede, udenrigsministeren ville sige klart og tydeligt, at man ikke kan straffe et helt folk, fordi man synes, de har valgt en forkert ledelse. Han betegnede det som helt uhyrligt, at man lod folk sulte, bare fordi man ikke kunne lide dem, de havde valgt.

Fredssporet blev lagt ud to steder. Det blev lagt ud på Vestbredden hvor det ikke blev overholdt af Israel, som fortsatte med bosættelserne og vejspærringerne. Men det blev jo også lagt ud i Gaza-striben hvor der var en våbenhvile, som i alt væsentligt blev overholdt. Men der skete en del ting, som gjorde, at man overhovedet ikke kunne leve i Gaza, nemlig blokaden som ikke blev ophævet. Palæstinenserne forhold blev forværret i den periode hvor fredssporet blev fulgt. Frank Aaen mente, man kunne diskutere, om det var israelerne eller Hamas, der først brød våbenhvilen. På den baggrund spurgte Frank Aaen, om vi ikke er nødt til at sige til Israel, at nu må det ændre kurs. Han mente, den kritiske dialog, man har ført i årevis, blot har ført til en forværring af situationen for palæstinenserne. Når der står i aftalen mellem EU og Israel, at menneskerettighederne udgør et væsentligt element i aftalen, hvorfor er den så ikke bortfaldet, når Israel ikke overholder menneskerettighederne? Skulle man ikke for længst have opsagt aftalen mellem EU og Israel?

Svend Auken mente, man skulle være varsom med at fremstille situationen alt for sort/hvid. Få har sympati for Hamas, og selv brød han sig ikke om Hamas, men han havde også svært ved at have sympati for den nuværende israelske regering. Derimod havde han sympati for de mennesker, det drejer sig om, og pegede på, at der nu er 1.300 mennesker, der er slået ihjel. Vi bryder os heller ikke om raketter, der rammer Sderot, men der er et misforhold mellem de 10-15 israelere, som har mistet livet på grund af raketterne, og de 1.350 på palæstinensisk side.

Der var indgået en våbenhvileaftale, men det var ikke en aftale mellem Israel og Hamas, fordi Hamas ikke vil anerkende Israel. Våbenhvilen havde to betingelser:

Israel skal ophæve blokaden og stoppe udsultningen af Gaza og Israel skal frigive fanger. Ingen af de to betingelser er opfyldt. I begyndelsen af december brød Israel våbenhvilen og satte tropper ind i Gaza, som slog 10 Hamas-folk ihjel. Derefter startede det fuldstændigt sindssyge bombardement. Det er terror, men det er svært at se, hvad Hamas ellers skulle gøre. Hamas anerkender som nævnt ikke Israel, men den kommende israelske statsminister, Netanyahu, har aldrig villet anerkende Palæstina. Derfor bliver jobbet som "honest broker" ikke let. Svend Auken mente, Danmark må lægge pres på Israel for at få det til at overholde sin del af våbenhvileaftalen fra 2008.

Han mente, det var et problem, at EU har bekostet meget store beløb på infrastruktur i Gaza i form af broer og kraftværker, sygehuse og boliger, som nu er bombet i stykker.

Pernille Frahm ville give udenrigsministeren ret i, at der må være en dialog, men det undrede hende, at man kan blive ved med at fastholde, at man kun vil have en dialog med særligt udvalgte og ikke vil gå i dialog med dem, som palæstinenserne "ved en fejltagelse" kom til at vælge.

Hun spurgte, om man i dialogen med Israel kan få landet til at overholde internationale konventioner og underskrive den tredje protokol så vi kan slippe for at de bruger fosforbomber til at bombardere FN's hovedkvarter med.

Udenrigsministeren sagde i svaret til Morten Messerschmidt, at Udenrigsministeriet – under udviklingsministerens ledelse, naturligvis – havde lavet en ganske almindelig undersøgelse for at finde ud af, om man juridisk og teknisk kunne kræve erstatning for ødelagt infrastruktur, men der var ikke truffet nogen politisk beslutning. Statsministeren har jo klart afvist, at vi søger erstatning. Det er regeringens holdning, at det vil være meget svært at påvise, at man har krav på erstatning, og der har i tidligere situationer ikke været givet erstatning. Udenrigsministeren pegede på, at civile bygninger kan gå hen og blive militære mål, hvis der skydes derfra, eller hvis der f.eks. ligger våben i kælderen, eller hvis centalkommandoen holder til dér. Man har i hvert fald viden om, at der er skudt klos op ad sådanne steder, og der er også skjult våben i moskeer. Ved at udnytte sådanne steder har Hamas selv gjort dem til krigsmål. Men udenrigsministeren syntes, det var meget forkert, at Israel havde angrebet FN-bygninger. Fosforbomber må godt bruges i krig, men ikke i beboede områder.

I svaret til Morten Messerschmidt understregede udenrigsministeren, at de danske penge til selvstyret ikke går til Hamas, men bruges på Vestbredden til at styrke den palæstinensiske autoritet og give dem mulighed for at overtage sikkerheden selv. Derudover bruger man penge til lokale projekter, også i Gaza.

Udenrigsministeren kunne i et åbent møde i Europaudvalget ikke komme ind på, hvad der nu sker i fredsprocessen, men han sagde, at der skete en masse ting.

Han var enig med Villy Søvndal i, at man risikerer, at Hamas vil få magten også på Vestbredden, hvis der bliver valg, og så bliver det meget svært at se, hvordan man når frem til en tostatsløsning. Nu prøver man igen at få forsoningsprocessen mellem de palæstinensiske fraktioner i gang, men Hamas har ikke engang villet sende folk til et forsoningsmøde.

Udenrigsministeren mente, at det måtte være op til FN's generalsekretær om de vil gennemføre en undersøgelse af Israels bombardement af civile mål i Gaza, og jeg ved at Israel også er i gang med undersøgelser.

I svaret til Frank Aaen pointerede udenrigsministeren, at der var fred i Gaza, og Israel trak sine tropper ud af Gaza i 2005. I 2007 kommer så Hamas' kup, og det betyder bl.a., at man ikke kan bevare åbne grænser fordi det var PA, der skulle overvåge grænserne, men det kunne PA ikke gøre, pga. Hamas. Så vidt udenrigsministeren forstod, var der en forståelse for, at man ikke kom tættere end 500 meter på grænsen, men så begyndte Hamas at grave et hul 250 meter fra grænsen for at bore en tunnel under grænsen, så man kunne komme ind og bortføre israelske soldater. Det var grunden til, at Israel brød våbenhvilen og dræbte nogle Hamas-folk. Udenrigsministeren mente stadig ikke, man skulle straffe Israel, fordi de er blevet angrebet.

Udenrigsministeren sagde i svaret til Svend Auken, at når Israel angreb Gaza først fra fly og så på landjorden, var det fordi der blev smidt bomber mod Israel fra Gaza. Israels mål var at eliminere tunneler og affyringsramper, og de sagde, at de ville trække sig ud igen, lige så snart det var sket. Når man rykker ind i tæt befolkede områder, kommer man til at slå mange ihjel. Han var ikke sikker på, at der ikke var brugt overdreven magtanvendelse, og det er forfærdelige tab, der har ramt civile.

Udenrigsministeren var fuldstændig enig med Svend Auken i, at vi ikke skal se sort/hvidt på situationen, men det mente han heller ikke, den danske regering gjorde. Så kan man ikke være en "honest broker", som vi i syv år har arbejdet intenst på at være. Vi ønsker dialog med alle parter, og vi har bl.a. forhandlet med Syrien, ligesom vi har haft en dialog med Abbas og med Iran.

Udenrigsministeren blev nok ikke enig med Pernille Frahm om Israel og Hamas, hvilket han også havde sagt i Nævnet. Vi underminerer Abbas, hvis vi går i direkte dialog med Hamas. I øvrigt er der intet vestligt land, der går i direkte dialog med Hamas. Men vi er i dialog med Syrien og Egypten, som taler med Hamas. Problemet er, at Hamas vil have Israel udslettet og ikke vil have en tostatsløsning. Israel støtter en tostatsløsning. Hamas er en totalitær stat, som oprager børnene til at være militante og prædiker had, så det er ikke Guds bedste børn. Udenrigsministeren var enig i, at Israel burde have leveret langt mere på fredssporet, men problemet er, at Hamas vil krig. Der skal være et Palæstina, ingen tvivl om det, og PA vil have en tostatsløsning.

Udenrigsministeren erklærede sig enig med Pernille Frahm i, at vi skal prøve at få Israel til at skrive under, men den israelske regering siger, at den overholder alle konventionerne, selv om den ikke har skrevet under på dem.

Jørgen Poulsen var enig med udenrigsministeren i, at Hamas ikke er Guds eller Allahs bedste børn, men han mente, vi blev nødt til at tale med både Gud og Fanden, og at det ikke nytter noget at se sort/hvidt på det. Han mente, det var omsonst at tale om skyld og om, hvem der begyndte. Selv om Hamas forsynder sig mod krigens regler, mente han ikke, det gav Israel ret til også at bryde reglerne.

Han var glad for at høre, at man fra dansk side støtter FN's generalsekretærs ønsker om en undersøgelse af våbentyper og brugen af våben.

Han spurgte, om man også vil undersøge, om der er tale om proportionalitet, eller om der er tale om en overdreven magtanvendelse.

Frank Aaen syntes, det var mærkeligt, at udenrigsministeren ikke ville tale med Hamas, når han ville tale med præstestyret i Iran.

Han mente, der var adskillige eksempler på, at Israel havde angrebet civile mål som f.eks. skoler uden nogen som helst form for begrundelse. Derfor mente han, der måtte gives erstatning, og det håbede han også ministeren mente.

Frank Aaen var glad for den nuancering, der var i udenrigsministerens svar, og at udenrigsministeren ikke hævdede, at det udelukkende var Hamas' skyld, at våbenhvilen var brudt sammen. Men vi har stadig væk en økonomisk aftale med Israel, som begunstiger dem enormt.

Svend Auken anerkendte, at udenrigsministeren personligt var meget engageret i dette spørgsmål. I forbindelse med blokaden af Gaza pegede han på, at det drejer sig om 1½ million mennesker stuvet sammen i ruiner og halvt ødelagte byer, på et område på størrelse med Langeland. Derfor må man finde en vej.

Han nævnte, at EU har arbejdet meget med broer og kraftværker og anden form for infrastruktur, som Israel nu har gjort til krigsmål, fordi det vil svække Hamas-styret. Vi bør vel på et tidspunkt sige, at det humanitære – altså hensynet til civilbefolkningen – bør komme foran. Svend Auken kunne godt forstå, at udviklingskommissæren havde sagt, at det var lidt svært at give penge til at få bygget de samme broer op igen.

Udenrigsministeren sagde i sin anden svarrunde, at det er centralt for det fremadrettede, at grænsen til Gaza bliver åben igen. I den forbindelse nævnte udenrigsministeren det dansk-hollandske initiativ, som skulle give Israel tryghed for, at der ikke kommer våben ind. Hamas har stillet som betingelse for at acceptere våbenhvilen at grænsen åbnes, når Israel rykker ud. Derfor bliver det spændende at se, hvad der sker.

I 2005 regnede vi med, at når israelerne trak sig ud, ville Gaza blive et område i økonomisk fremgang, men alt gik i stå, da Hamas lavede sit kup i 2007.

Udenrigsministeren sagde til Jørgen Poulsen, at det ville bringe os fuldstændig ud af billedet i de fremtidige drøftelser, hvis vi begyndte at forhandle med Hamas.

Udenrigsministeren havde ikke sagt, at fordi den ene part brød krigens regler, måtte den anden part også gøre det. Men han havde påpeget, at Hamas havde brudt krigens regler ved at misbruge skoler og andre institutioner og ved at bruge mennesker som skjold. Israel er en retsstat og et demokrati. Derfor går vi i dialog med Israel og kritiserer Israel. Også en række menneskerettighedsorganisationer i Israel har kritiseret krigshandlingerne, og der vil komme undersøgelser i Israel ligesom efter Libanon.

Proportionalitet er en svær størrelse, og man kan ikke nøjes med at se på, hvor mange der er slået ihjel på hver side. Krigens love giver et land lov til at slå så meget igen, som det er nødvendigt for at stoppe angrebene. Selvfølgelig må man

ikke bruge overdrevne magtmidler, og man skal undgå at inddrage civile mål i så høj grad som overhovedet muligt. Hvis man angriber civile mål som selvstændige mål, er det en krænkelse.

Vi kan godt komme i dialog med Hamas på et eller andet tidspunkt, men først må Hamas overholde kvartettens krav, afstå fra terror og undlade at kræve Israel udslettet, ligesom PLO og Arafat gjorde inden vi gik i dialog med dem.

Udenrigsministeren ville stadig ikke straffe Israel, fordi en million israelere må gå i frygt for, at de kun har 15 sekunder tilbage at leve i.

I forbindelse med de økonomiske aftaler med Israel pegede udenrigsministeren på, at vi også har økonomiske aftaler med PA og med Vestbredden samt med landene på den anden side af Middelhavet.

Udenrigsministeren sagde i anledning af Svend Aukens sidste bemærkninger, at EU fra første færd netop havde understreget det humanitære. Udenrigsministeriet har bevilget 20 mio. kr. og nu bevilger vi igen 10 mio. kr. for at få nødhjælpen frem hurtigst muligt.

Formanden nævnte, at der foreløbig var 11, der havde meldt sig til Europaudvalgets rejse til Israel og de palæstinensiske områder i uge 10, og håbede, at sikkerhedssituationen ville tillade, at den blev gennemført, da rejsen havde meget høj prioritet for udvalget.

Udenrigsministeren håbede også dette og sagde, at man i Udenrigsministeriet gjorde alt, hvad man kunne for at hjælpe.